

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Caput. XVI. Odium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

& majori cum severitate sunt castiganda. l. presbyter 8. C. de Episc. & Cleric. Welenb. in parat. ff. de furib. balnear. in fin. ita vasallus, occultans protocolum investiturae, perdit feudum, Afflict. in c. Vasallus si feudum. num. 14. si de feud. erit. contr. ubi quomodo ea etiam probetur, declarat. Ad de Valasc. de Jure Empb. q. 8. num. 11. G. Anton. dist. feud. XI. ch. 3. g.

III.

De occultis excessibus non judicat Ecclesia, sed de manifestis tantum, cap. Tua 34. extr. de Simonia. Oldendorp. 2. Conf. Marp. i. num. 27. sed sunt illi relinquenda, qui solus novit corda filiorum, cap. consulisti 2. q. 5. Si enim omnia in hoc seculo vindicata essent, locum divina judicia non haberent. cap. si omnia 7. 6. q. 5. 1. Sic Christus Matth. 7. & Luc. 6. Nolite (inquit) judicare, & non judicabimini, & 1. Corinth. 4. item Luc. 6. Estote igitur misericordes. Hoc loco (inquit Beda in homiliis) nihil aliud precipi existimo, nisi ut ea facta, quae dubium est, quo animo fiant, in meliorem partem interpretemur. Quod enim scriptum est, (Matth. 7.) ex fructibus eorum cognoscetis eos, de manifestis dictum est, quae non bono animo fieri possunt, ut stuprum, blasphemiam, furta, ebrietates, & similia, de quibus etiam nobis judicare permittitur. Sicut igitur occulte peccans, occulte puniri debet. cap. quod situm 7. extr. de penitent. & remiss. cap. si peccavi. 19. Ergo ipsa 2. q. 1. ita & de occultis rebus in inquisitionibus faciendis nec dicendum, nec querendum, sed de his tantum, de quibus fama praecessit, cap. qualiter 17. extr. de accusat.

IV.

Occultatio est suspecta & punibilis. Hinc si se occultaverit heres, qui incapaci hereditatem restituere tacito fideicommissio gravatus est, exutus omni patrimonio suo in insulam deportatur, l. un. C. de his qui se deferunt. Quod verum tantum est, si se studiosè celet, non si saltem differat se deferre. Perez. C. d. num. 5.

CAP. XV.

Occupatio, confer supra Impedimentum.

Axioma I.

Licet alicui pacisci, ut fas sit rem suam invadere, l. 2. C. si serv. export. veneat. Unde etiam de jure naturali, quod ante nullius est, id etiam occupanti conceditur, §. 12. Instit. de rer. divis. l. 3. in princ. ff. de acq. domin. Ita ferae in alieno fundo, pisces in alieno stagno capti capientis fiunt, licet capiens prohibitus fuerit illum fundum ingredi, l. 1. §. 1. l. 3. §. 14. de acq. poss. l. 13. §. fin. de injur. non autem vulnerata bestia. Nihil autem interest, si manu mea sive laqueo illas capiam, adeo ut contra eximentem eas è laqueo agere possim, l. 55. de acq. rer. domin. Perez. C. de venat. ferar. n. 8. seqq.

II.

Res pro derelicta habitâ sit occupantis, l. 85.

de acq. rer. domin. tot. tit. ff. pro derelict. sed hodie hæc bona ut omnia adempta fisco occupat. Perez. C. de bon. vacant. num. 22. Principis enim est disponere circa ea, quæ sunt nullius, propterea principes hodie sibi inventos thesauros & feras sylvestres vindicant. Perez. C. de thesaur. num. 14. seqq. Brunnem. ibid. Huc autem non referenda bona naufraga, quæ naufrago restituenda, nisi intra annum non repetantur, vel sint infidelium. Brunnem. ad l. 1. C. de Naufrag.

III.

Occupatio auctoritate Judicis facta favorabilior est eâ, quæ propriâ auctoritate fit; contra hanc enim biennii, contra illam verò saltem sex mensium præscriptio dominum fundi deserti removens locum habet. Brunnem. ad l. 7. C. de Censib. in fin. & tot. tit. C. de om. agr. desert.

CAPUT. XVI.

Odium.

Axioma I.

Odio alterius nemo est prævandus, c. si Episcopum 13. 16. q. 6. ubi delictum personæ in damnum Ecclesiæ non est vertendum, & c. Episcopo 7. eadem q. 6. ubi propter Abbatis peccatum possessio Monasterii non tollitur, l. si quis 33. §. legis 1. C. de inoffic. testam. ubi hoc iniquum judicatur, ut alieno odio quis prævatur, & ideo penitus delendum, imò crudele ibi hoc esse existimatur. cap. non debet 22. de R. I. in 6. Pantischan. p. 1. q. 5. pract. q. 14. n. 98. vid. sup. lib. VII. c. gravamen.

II.

Odium nisi prius quis in corde dimittat, non potest agere poenitentiam, cap. falsas 6. de penitent. dist. in c. 1. cap. quomodo 41. in fin. de consecrat. dist. in c. 4. & ideo diuturnum odium qui non dimittit, admonitione per presbyteros facta, à coetu fidelium est expellendus, cap. placuit 9. dist. in c. 9. unde & in fratribus odium fraternum & homicidium judicantur ad paria. cap. homicidiorum 24. de penit. dist. 10.

III.

Odio debent haberi peccata, non homines, cap. odio 2. dist. 86. cap. duo 35. 23. q. 4. odisse igitur se vitia probat, qui delinquentes arguit, cap. facientis 3. §. & lib. ar. dist. 86.

IV.

Ut amore, cupiditate, timore, ita odio humanum judicium pervertitur, cap. quatuor 78. 11. q. 3. Magistratus ergo odio moveri non debet, clem. 1. §. propter. de heret. neque judex odio indulgens judicare, cap. 1. de sent. & re judic. num. 6. imò & Clericis odia & æmulationes ut fugiant, indicium est. in cap. his igitur 3. dist. in c. 23. Unde etiam & testes non nisi odio remoto ad testimonium dicendum admittuntur, l. licet 47. extr. de testib. c. omnes 133. q. 5.

V.

ODIA sunt restringenda, l. cum quidam 18. ubi dicitur hereditates non esse adjuvandas. ff. de liber. & posth. cap. renovantes

vantes 6. *distinct* 22. c. odia 15. de *Regulis Juris*. lib. 6. cap. *statutum* 22. de *Elect.* in 6. *Agid. conf.* 9. n. 20. & 21. Ubi quod maxime odiosa materia est restringenda, quando lex est super facto negativo, Robles de *represent.* lib. 2. cap. 14. n. 10. & Federicus de Senis *conf.* 25. n. 4. in fin. *vers. insuper.* Ubi quod dispositio odiosa loquens de Monachis, non extenditur ad Canonicos Regulares, & quod constitutio odiosa loquens de prioratu Conventuali, non habet locum in dignitate Conventuali diversi nominis, ut est Præpositura, Calder. *conf.* 328. alias. 1. de *pecul. Cleric.* ubi quod constitutio loquens de Abbatibus, quod eorum sponsalia applicentur Camera Apostolica, non habet locum in Abbatibus habentibus mensam communem cum Monasterio, quia succedit Monasterium, cui in materia odiosa, si non est dictum, non debet fieri præjudicium. (Unde videmus, quod in odiosis statutis interpretationes ejusmodi ex conjecturis desumptæ locum non inveniunt, sed potius eorum verba strictè accipienda, & ne latum unguem ab iis recedendum sit. Glossa in cap. *cupientes*. §. *quod si. de Elect.* in 6. Gloss. & Dd. in *Auth. quas actiones. Cod. de sacros. Eccles.* Decius *conf.* 679. incip. *Viso eleganti.* Hartm. Pistor. 1. *quest. pract.* 16. num. 23. quod idem etiam ad casus pœnales, utpote in quibus extensiva interpretatio (quia stricti juris) non admittitur, extendit Bald. in l. *cum proponas. col. fin. C. de hered. Inst.* & *subst.* exemplo fit substitutio, quæ licet de uno casu ad alium extendatur, l. *fin. Cod. de Inst.* & *subst.* attamen ubi de odio & pœna agitur, extensio non fiet. Bart. in l. *pater Severianam. in princ. ff. de cond. & demonstr.* item licet nomine venditionis alii contractus comprehendantur, l. *statu liberi* 29. §. *Quintus. ff. de statu liberi.* in materia tamen odiosa stricta fit interpretatio, ut tantum pro venditione accipiat, ut notat Bartol. in l. *qui duobus. ff. ad Legem Falcid.* Sic licet appellatio heredis veniat heredis heres, l. *fin. Cod. de hered. institut.* in materia tamen odiosa hoc non procedit, ut ait ibidem Baldus *quest.* 22. *fac. text. in l. qui liberi. §. hæc verba. 4. ff. de vulgari & pupill. substitut.* & finaliter in odiosis a persona non recedit, not. Bartol. in l. *multa. de condit. & de monstr.* Baldus in l. 30. *opposit. Cod. de his quæ pœn. nom.* Ludovicus Gomez. ad §. *sic itaque. Institut. de actionib.* n. 29.) Exornant ad plura Thomas de Thomasser in *floribus legum*, reg. 209. Josephus Aldr. de re-

lig. *disciplin. tuenda libr.* 2. cap. 2. num. 6. Monet. de *distribut. quotid.* p. 1. *quest.* 10. n. 1. Josephus Sesse *Aragonie decis.* 18. num. 102. & *decis.* 45. num. 27. Marcus Anton. Genuenf. in *practic. Ecclesiast. quest.* 541. Cardin. Tusch. *practic. conclus.* tom. 5. lit. O. *conclus.* 67. per totam. Menochius *conf.* 900. num. 13. Johan. Anton. Mangil. de *imput. quest.* 52. num. 19. Ecclesiæ tamē favore non restringuntur odia, sed ampliantur. Marc. Anton. Genuenf. *dict. quest.* 541. & etiam publicæ utilitatis favore, l. 1. §. *fin. C. de caduc. tol. len. l. quemadmodum.* 9. *Cod. de agricol. & cens. lib.* 12. Johannes Maria Novar. *quest. forens. libr.* 1. *quest.* 156. n. 6.

VI.

ODIUM in hac materia non accipitur formaliter, prout importat appetitum dissonantem a charitate, de quo S. Thom. 2. 2. *quest.* 34. & cap. 1. ubi glossa de *rejudic. lib.* 6. sed accipitur latius, prout significat tedium & molestiam, in quo sensu reperitur passim apud bonos Auctores, & ita comprehendit ea, quæ præstant materiam odii, id est, fastidii, cujusmodi sunt omnia illa, quæ pœnam, vel dispendium alicujus continent, & primo aspectu videntur acerbæ & injustæ. Per contrarium verò, favor in hac materia dicitur, quicquid favorem & benevolentiam provocat, & ita gratiam, ut utrumque bene deducitur ex l. *qui exceptionem* 40. in *princip. ff. de condit. indebit.* & l. *quod favore* 6. *Cod. de Legib. juncto cap. quod ob gratiam* 61. de *Regulis Juris. lib.* 6. An & quando dispositio censeatur odiosa, aut favorabilis, colligitur ex principali intentione disponentium, Tiraquell. de *retract. lig.* §. 30. gloss. 1. n. 5. Sanch. de *Matrim. lib.* 1. *disp.* 1. n. 4. In dubio verò potius est considerandus favor, quam odium, Gonzal. ad *reg.* 8. *Cancell.* §. 6. *pro æm. n.* 37.

Amplia Axioma, ut in odiosis non admittatur extensio etiam ex identitate rationis, Corset. in *sing. verb. extensio. il.* 2. num. 1. Tiraquell. de *retractu, in præfat. num.* 62. & 63. Honded. *conf.* 95. num. 98. & 112. lib. 1. Farinac. *fragment. crimin. p.* 2. lit. E. num. 115. ubi num. 117. subdit, quod extensio non conceditur ex identitate rationis, etiam quod ratio sit expressa in dispositione, quando sumus in materia odiosa, & odium est irrationabile. (Quapropter odiosam materiam ac dispositionem restringendam esse ad actum primum, nec ulterius extendendum, ait Cravetta *conf.* 161. n. 7. cum ibi allegatis, ita quidem, ut non habeat locum, etiam in

(E)

alio

aliocasti mixto, Decius *conf.* 213. *num.* 3.
 & *conf.* 555. *num.* 2. multo minus ad aliam
 personam, Wefenb. *p. 2. conf.* 71. *n.* 13. imò
 ubi causa odiosa cum favorabili concur-
 reret, odiosa prevalere, illa magis specta-
 ri debet. Joh. Andr. Geminian. Anchar.
 & Franc. *in cap. ult. verb. similibus. de*
verb. signific. in 6. Menoch. recup. posses.
rem. 1. num. 16. ubi hoc *n.* 18. verum esse re-
 fert, si quæ sui origine favorabilis esset, &
 jam ad non expressos casus se extendisset,
 ad quos cum se extendere datum non es-
 set, lege expressa cautum est, prout testa-
 tur Imp. *in l. ult. Cunde vi. l. si coloni 14. C.*
de Agricol. & censit. quæ cū demonstrent,
 extensionem non esse concessam, osten-
 dunt pariter regulam odiosam esse.

CAPUT XVII.

Offensio.

Axioma. I.

Offensio publica ubi non adest, ibi vindicta
 publica esse nequit. Arcan. *in cap. de infantibus.*
n. 4. vers. Baldus autem, in loco præallegato. col. 2.
extr. de his qui fil. occid. Bald. in l. data opera n. 5.
vers. ex hoc sequitur. col. 2. C. qui accusare non poss.
 Pacian. *1. conf.* 150. Offensio enim potius est tri-
 buenda causæ, cui magis convenit. Cephal. *conf.*
 35. *n. 4. Farin. 1. conf. crim. crim. 67. n. 9.*

II.

Offensiones geminatae gravius puniuntur,
 quam simplices, *l. nunquam plura 2. ibiq. commu-*
niter Dd. ff. de privar. delict. Geminata enim vim
 majorem habent, quam simplicitas, *Dd. in l. ba-*
lista. ff. ad Trebell. & duo vincula plus ligant,
quam unum Novell. 84. Unde Bart. & Angel. in l.
1. C. de superexalt. trad. quod delictum non ca-
pitale, ob reiterationem efficiatur capitale, cui
assentit & Marfil. sing. 378. numer. 1. Mascard.
conclus. 838. num. 1. add. & Farin. 1. conf. crim. conf.
102. n. 15.

III.

Offensionis actus quandiu durat cum metu
 vitæ periculo & terrore armorum oppugnato
 non præscribitur modus defendendi. Wefen-
 bec. *1. conf.* 19. *num.* 67. quia verba non dantur
 ad mensuram, nec habet is stateram in manu.
 Bart. *in l. 3. numer. 4. & 5. ff. de just. & jur. Hyp-*
polit in l. 1. in pr. & 5. ff. de sicar. Unde & defen-
sio præsumitur tempore & casu licito facta. Ja-
son. in d. l. 3. numer. 8. per l. non solum 8. S. sed
ut probari 5. de oper. nov. nunciat Hyppolit. sing.
505. ex pace per tot. Et semel offensio præsumi-
tur offendere ad sui defensionem. Gandin.
tract. malefic. tit. de defenf. reor. Bart. in l. 1.
n. 10. & Bald. ibid. Cunde vi Wefenb. 1.
conf. 19. num. 9.

CAP. XVIII.

Officium. Officialis.

Axioma I.

Ad officium publicum electus, sit idoneus eo
 tempore, quo eligitur, Bart. *in l. impuberem. &*
ibi. Bald. ff. ad Leg. Cornel. de fals. per l. si pater tu-
us 8. C. quando provocare non est necesse. & ibi
Matthesian. l. excusantur 2. in princ. ff. de excu-
sar. tuor. cap. si eo tempore 9. de rescriptis in 6. Hon-
them. 1. de art. Notar. cap. 18. n. 7.

II.

Officium publicum nemo debet deferere,
 nec ab eo sine licentiâ abesse, Perez. *C. de decu-*
ration. num. 43. seqq.

III.

Officii necessitas excusat à præsumtâ calu-
 mniâ: Itaque advocatus fisci contra aliquem
 ob crimen delatum agens & succumbens non
 incidit in pœnam, modò evidens calumnia
 abfit. Brunnem. *ad l. 2. C. de delat.*

IV.

Officialis non præsumitur negligens Brunn.
ad l. 10. C. de annon. & trib.

V.

Officiales publici immunes esse debent à mu-
 neribus Personalibus, per quæ in officio im-
 pedirentur Brunnem. *ad l. 3. C. de can. largit.*
titul.

VI.

Officiales publicum habent salarium, ut sine
 concussione & damno privatorum ratiocinia
 tractent, itaque pro apochis datis nihil à col-
 latoribus possunt exigere Perez. *C. de discessor.*
num. 3.

VII.

Qui publicam personam sustinent, debent
 munere suo fungi per se, non per alium, cujus
 non est electa industria, Perez. *C. de can. largit. et*
num. 6. & delictum, ex quò salus publica peri-
clitatur, imputatur domino proponenti, Brunn.
ad l. 2. C. de condit. in publ. horr.

VIII.

Officiorum functiones non sunt confunden-
 dæ, licet officia sint ejusdem ordinis: itaque
 compensatio non admittitur apud unam statio-
 nem fisci, quod alia fisci statio debet *l. 1. C. de com-*
pens.

Limita in causis privatorum, e. g. divisæ tu-
 telæ; in his enim confusio & compensatio et-
 iam apud diversas stationes permittitur *l. 36. ff.*
de admin. tut.

IX.

Officia non sunt hereditaria.

Declara: possunt tamen concedi patri, ut in
 illis nominet filios successores: hinc si pater
 nullum nominavit, censetur nominatus senior
 filius, quod si filium non habuit, succedit in of-
 ficiū hares ab intestato. Si plures sint he-
 redes, officiumque habeat annexam Jurisdic-
 tionem, ad omnes transit, qui vel alternatim vel
 per vicarium illud administrant. Perez. *C. de*
tabular. num. 5. 6. 7.

X. Ne-